

Rafał Solecki

Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, Kraków, Polska ■ Małopolska Centre for Entrepreneurship, Kraków, Poland

Rafał Kobis

Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, Kraków, Polska ■ Małopolska Centre for Entrepreneurship, Kraków, Poland

Wpływ funduszy europejskich na rozwój przedsiębiorczości – rola Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości w wykorzystaniu funduszy europejskich w województwie małopolskim

The impact of the EU funds on the development of entrepreneurship – The role of the Małopolska Entrepreneurship Center in the use of the EU funds in Małopolskie Voivodeship (Poland)

Streszczenie: Artykuł opisuje rolę Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości (MCP) w wykorzystywaniu funduszy unijnych w województwie małopolskim, na podstawie dwóch programów operacyjnych: Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO) na lata 2007–2013 i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPO WM) na lata 2014–2020. W pierwszych latach swojej działalności MCP wdrażało część MRPO, wspierając inwestycje i innowacje mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). W latach 2008–2015 ogłoszono łącznie 27 konkursów, w których wsparcie finansowe przekazane beneficjentom wyniosło 697 mln zł, dzięki czemu zostało utworzonych 3,5 tys. miejsc pracy i wprowadzono 2,6 tys. innowacji. Kolejny program – RPO WM – dotyczył dalszego rozwoju małopolskiej gospodarki przez wspieranie inwestycji oraz innowacji w kluczowych dla rozwoju regionalnego obszarach. Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości przeprowadziło łącznie 108 naborów i przyznało w imieniu Zarządu Województwa 6 mld zł wsparcia, co pozwoliło na stworzenie nowych miejsc pracy, rozwijanie firm, dywersyfikację działalności gospodarczej, wsparcie innowacyjności i promowanie eksportu. Odpowiedzią województwa małopolskiego na skutki pandemii COVID-19 było uruchomienie programu Małopolska Tarcza Antykryzysowa, którego głównym celem było wspieranie MŚP w zachowaniu płynności finansowej i utrzymaniu miejsc pracy. Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości wsparło w tym czasie ponad 8 tys. firm kwotą ponad 280 mln zł, co pozwoliło na utrzymanie ponad 30 tys. miejsc pracy. Artykuł podkreśla synergiczną rolę funduszy UE i instytucji publicznych w kształtowaniu lepszych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W artykule zastosowano zintegrowaną metodologię, która łączy w sobie podejście studium przypadku dotyczącego Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości z analizą danych statystycznych.

Abstract: This article describes the role of the Małopolska Centre for Entrepreneurship (Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, MCP) in the use of EU funds in Małopolskie Voivodeship, focusing on two operational programs: Małopolska Regional Operational Program (MRPO) 2007–2013 and Regional Operational Programme for the Małopolska Region (RPO WM) 2014–2020. In the first years of its

activity, the MCP supervised the implementation of the Małopolska Regional Operational Program, supporting investments and innovations of micro, small and medium-sized enterprises (SMEs). In the years 2008–2015, 27 calls for proposals were announced. With the support of PLN 697 million, the program created 3.5 thousand jobs and supported 2.6 thousand innovations. The second operational program, the Regional Operational Programme for the Małopolska Region 2014–2020, focused on further developing Małopolskie Voivodeship's economy, supporting investments and innovations in the areas critical for regional development. The MCP conducted 108 calls for proposals, granting PLN 6 billion in support, which allowed for the creation of new jobs, development of companies, diversification of business activities, support for innovation and promotion of exports. The Małopolskie Voivodeship's response to the effects of the COVID-19 pandemic was the launch of the "Małopolska Anti-Crisis Shield", the main goal of which was to support SMEs in maintaining financial liquidity and jobs. During this time, the MCP supported over 8000 companies with over PLN 280 million, which allowed keeping over 30,000 jobs. The article emphasises the synergistic role of EU funds and public institutions in shaping better conditions for the development of entrepreneurship. The article utilizes a monitoring and evaluation methodology based on indicators, which is a standard practice in scientific research related to the assessment of projects and programs. The article uses an integrated methodology that combines the case study approach of the Małopolska Centre for Entrepreneurship with the analysis of statistical data.

Słowa kluczowe: fundusze europejskie; JST; Małopolska; przedsiębiorczość; rozwój regionalny

Keywords: entrepreneurship; EU funds; local government units; Małopolska Voivodeship; regional development

Otrzymano: 22 września 2023

Received: 22 September 2023

Zaakceptowano: 1 grudnia 2023

Accepted: 1 December 2023

Sugerowana cytacja / Suggested citation:

Solecki, R., Kobis, R. (2023). Wpływ funduszy europejskich na rozwój przedsiębiorczości – rola Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości w wykorzystywaniu funduszy europejskich w województwie małopolskim. *Przedsiębiorczość – Edukacja [Entrepreneurship – Education]*, 19(2), 71–86. <https://doi.org/10.24917/20833296.192.5>

Wstęp

Nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że fundusze europejskie odgrywają dużą rolę w kształtowaniu i wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości w różnych regionach Europy (Skica, Rodzinka, 2020). Środki te stanowią istotny czynnik napędzający innowacje, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zrównoważony rozwój gospodarczy. Województwo małopolskie nie jest wyjątkiem w tej kwestii. Już od prawie 16 lat Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości (MCP) odgrywa kluczową rolę w zarządzaniu i monitorowaniu projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, skierowanych na wsparcie lokalnej przedsiębiorczości. Odpowiadając na potrzeby dynamicznego środowiska gospodarczego regionu, MCP stało się jednym z głównych protagonistów transformacji gospodarczej regionu: inspiratorem inicjatyw przedsiębiorczych i finansowym inkubatorem innowacyjnych pomysłów. Niniejszy artykuł skupia się na analizie wpływu funduszy europejskich na rozwój przedsiębiorczości w województwie małopolskim, dokonanej na podstawie doświadczeń i działań podejmowanych właśnie przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości.

Artykuł ten stanowi próbę zgłębienia mechanizmów, dzięki którym fundusze europejskie przyczyniły się do wzrostu przedsiębiorczości w Małopolsce. Poprzez analizę autorzy dążą do rzetelnego zrozumienia skali i charakteru wpływu funduszy europejskich na poprawę otoczenia biznesowego oraz zachęcanie do rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w województwie małopolskim.

Celem tekstu jest nie tylko przedstawienie faktów i liczb, lecz również ukazanie szerszego kontekstu społeczno-gospodarczego, w którym fundusze europejskie były wdrażane, oraz sposobu tego wdrażania przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, pełniące kluczową rolę pośrednika udzielającego wsparcia finansowego potrzebnego do realizacji projektów przedsiębiorców. Na podstawie przeglądu inicjatyw i projektów MCP oraz analizy wskaźników osiągniętych w wyniku ich realizacji w artykule zostaną wyciągnięte wnioski, które mogą okazać się przydatne dla innych regionów poszukujących skutecznych metod stymulowania rozwoju przedsiębiorczości poprzez wykorzystanie dostępnych środków finansowych.

Przegląd literatury

Pojęcie przedsiębiorczości jest bez wątpienia niejednoznaczne, zarówno w języku potocznym, jak i w języku naukowym. Jako obszar badawczy charakteryzuje się ono wyjątkową multidyscyplinarnością i interdyscyplinarnością, chociaż to nadal nauki ekonomiczne przeważają w jego zastosowaniach. Zdaniem K. Wacha (2015: 25–26), w literaturze nauk ekonomicznych można wyróżnić cztery podstawowe funkcje przedsiębiorczości:

1. przedsiębiorczość jako funkcja osobowości,
2. przedsiębiorczość jako funkcja czynności menadżerskich,
3. przedsiębiorczość jako funkcja indywidualnego przedsiębiorcy,
4. przedsiębiorczość jako funkcja rynku.

Spśród wymienionych funkcji przedsiębiorczości szczególnie istotna wydaje się ostatnia, czwarta funkcja, która skupia się na odpowiedzi na pytanie: „Co się dzieje, kiedy przedsiębiorcy działają?” (Stevenson, Jarillo, 1990: 18). To podejście koncentruje się na poszukiwaniu mierzalnych efektów przedsiębiorczości (Wach, 2015: 28). Innymi słowy, w tym kontekście przedsiębiorczość jest sprowadzona do funkcji sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz analizy ich wpływu na kluczowe wskaźniki gospodarcze, takie jak choćby: produkt krajowy brutto (PKB), stopa innowacyjności czy wzrost zatrudnienia.

Z tej perspektywy przedsiębiorczość staje się funkcją o mierzalnych konsekwencjach, co w kontekście analizy wpływu funduszy europejskich na rozwój przedsiębiorczości w Małopolsce ma szczególne znaczenie. Dzięki takiej interpretacji można precyzyjniej zbadać rezultaty projektów finansowanych z funduszy UE i ocenić ich efektywność w przełożeniu na realne wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

Jak wskazuje A. Komor (2016: 301–302), na rozwój gospodarczy danego regionu, w tym na występujący w nim poziom przedsiębiorczości, wpływ ma obecność prawidłowo funkcjonujących instytucji tworzących infrastrukturę wsparcia przedsiębiorczości. Wśród nich autorka wymienia m.in. inkubatory (przedsiębiorczości i technologiczne), parki (technologiczne, naukowo-badawcze, przemysłowe, inwestycyjne), ośrodki szkoleniowo-doradcze, centra transferu technologii, instytucje finansowe (np. lokalne fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych), izby gospodarcze, stowarzyszenia oraz agencje rozwoju.

Należy również zwrócić uwagę na kluczową rolę instytucji publicznych, w tym zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego (JTS), które wspólnie z wymienionymi wcześniej podmiotami tworzą kompleksową infrastrukturę instytucjonalną wspierającą rozwój przedsiębiorczości. Współpraca tych instytucji może mieć istotny wpływ na kształtowanie otoczenia biznesowego, tworzenie korzystnych warunków dla przedsiębiorców oraz stymulowanie działań innowacyjnych.

Przewaga JST nad pozostałymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość wywodzi się z możliwości korzystania przez nie z różnorodnych narzędzi, które mają na celu kształtowanie optymalnych warunków dla istniejących już podmiotów gospodarczych oraz dla tych, które dopiero powstają (Walczak, Żołądkiewicz, 2015: 398; Żero, 2019: 123). Jednostki samorządu terytorialnego mają unikalne uprawnienia i kompetencje, które pozwalają im aktywnie działać na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Zdolność JST do reagowania na zróżnicowane wyzwania, przed którymi stają przedsiębiorcy na różnych etapach działalności – od startu, przez rozwój, aż po sytuacje kryzysowe – czyni je kluczowymi partnerami w inicjowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Działania podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego wykazują znaczący wpływ na kształtowanie konkurencyjności regionu, tworzenie miejsc pracy oraz promowanie innowacyjności.

W wyniku procesu decentralizacji administracji publicznej w Polsce samorządy terytorialne zdobyły większą autonomię w podejmowaniu decyzji oraz zarządzaniu sprawami lokalnymi. Ich odpowiedzialność przestała ograniczać się jedynie do dostarczania usług publicznych, stała się także polem aktywnego zaangażowania w stymulowanie rozwoju na poziomie lokalnym i regionalnym. W rezultacie kwestie związane z gospodarką stały się centralnym elementem strategii realizowanych przez te samorządy.

Z perspektywy ostatnich lat można powiedzieć, że o ile reforma samorządowa wdrożona w roku 1999 konstytuowała województwa jako podmioty eksperckie, o tyle przystąpienie Polski do Unii Europejskiej dodatkowo nadało im znaczenie pod względem finansowym (Sabal, 2019: 93). Te dwie składowe – fachowa wiedza oraz dostęp do środków finansowych – łączą się nierozdzielnie. Konieczne zatem stało się opracowanie odpowiednich procedur i dostosowanie istniejących instytucji do efektywnego systemu alokowania funduszy pochodzących z Unii Europejskiej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

Na poziomie regionalnym wsparcie dla sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw realizowane jest poprzez działalność regionalnych instytucji finansujących, które działają w każdym z województw (Łęczycka, 2020: 130). Głównym zadaniem tych instytucji jest zarządzanie programami regionalnymi, które umożliwiają lokalnym przedsiębiorcom dostęp do funduszy i inicjatyw służących wspieraniu ich rozwoju. Znakomitymi przykładami takich programów jest Małopolski Regionalny Program Operacyjny (MRP) na lata 2007–2013 i Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego (RPO WM) na lata 2014–2020.

W kontekście badania wpływu funduszy europejskich na rozwój przedsiębiorczości, wybór województwa małopolskiego jako obszaru analizy jest szczególnie uzasadniony. Zgodnie z raportem OECD (2019), Małopolska wykazuje się imponującym dynamizmem w zakresie przedsiębiorczości i innowacji, co czyni ją wyjątkowym regionem w skali Polski. Region ten, z Krakowem jako głównym ośrodkiem miejskim i gospodarczym, zanotował w roku 2016 ponad 31 000 nowych rejestracji firm (więcej niż średnia krajowa), co implikuje obecność silnego ducha przedsiębiorczego oraz korzystnych warunków dla działalności

biznesowej. Ponadto województwo małopolskie charakteryzuje się istotną pozycją w dziedzinie badań i rozwoju: zajmuje drugie miejsce w Polsce pod względem nakładów na B+R oraz liczby pracowników zatrudnionych w tej branży. Ten fakt, w połączeniu z rosnącym zainteresowaniem ze strony inwestorów krajowych i międzynarodowych, sprzyja dalszemu rozwojowi oraz dywersyfikacji gospodarczej. Wykorzystując strategiczne położenie i dostęp do wykwalifikowanej kadry, województwo małopolskie staje się atrakcyjnym miejscem dla rozwoju zarówno istniejących przedsiębiorstw, jak i nowych inicjatyw biznesowych, co sprzyja jednocześnie rozwojowi tradycyjnych branż przemysłowych oraz nowych sektorów gospodarki.

Metodologia

W artykule zastosowano zintegrowaną metodologię, która łączy w sobie podejście studium przypadku Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości z analizą danych statystycznych. Połączenie tych dwóch technik badawczych pozwoliło na zrozumienie i kompleksową ocenę sposobu, w jaki MCP zarządza funduszami europejskimi, oraz efektu tych działań w kontekście rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Analiza skupiła się na dwóch kluczowych okresach programowych 2007–2013 (Małopolski Regionalny Program Operacyjny) oraz 2014–2020 (Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego), które stanowiły ramy czasowe dla działań MCP.

W ramach tego podejścia przeprowadzono obszerną i gruntowną analizę różnorodnej dokumentacji projektowej. W skład tej dokumentacji wchodziły raporty, takie jak *Sprawozdanie końcowe z realizacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013*. Ten raport stanowił istotne źródło informacji dotyczących wcześniejszych działań i osiągnięć, które miały miejsce w regionie w kontekście funduszy europejskich. Ponadto przeanalizowano również dokumenty programowe, w tym *Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020*. Ten dokument zawiera kluczowe wytyczne i cele, które instytucje wdrażające, w tym MCP, miały realizować w określonym czasie.

Dodatkowo analiza opierała się na danych statystycznych, które były systematycznie zbierane przez MCP. Te dane były niezwykle istotne, ponieważ dostarczyły obiektywnych informacji na temat efektywności i wyników działań podejmowanych przez MCP. Ich analiza pozwoliła na ocenę osiągnięć oraz identyfikację obszarów, które mogą wymagać dalszych działań lub usprawnień.

Dokładne przeanalizowanie dokumentacji i danych statystycznych pozwoliło na identyfikację mocnych stron oraz obszarów do dalszego rozwoju działalności Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości. Głównym celem tej analizy było precyzyjne oszacowanie wpływu MCP na rozwój przedsiębiorczości w województwie małopolskim oraz ocenienie, jak MCP przyczyniło się do poprawy warunków dla przedsiębiorców, wsparcia inicjatyw biznesowych oraz tworzenia nowych miejsc pracy w regionie.

Tak przeprowadzone badania pozwoliły na szczegółowe zrozumienie specyfiki działania MCP i obiektywny osąd efektywności realizowanych przez nie programów. Uzyskano obszerny wgląd w sposób, w który MCP wykorzystuje fundusze europejskie, wyodrębniło główne czynniki sukcesu, a także stojące przed Centrum wyzwania oraz perspektywy dalszego rozwoju i podnoszenia skuteczności działań.

Efekty działań realizowanych przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości

Prawidłowy przebieg procesu monitorowania pozwala na bieżąco śledzić postęp finansowy i rzeczowy programu operacyjnego, odpowiednio wcześniej reagować na występujące trudności oraz pozyskiwać dane niezbędne w procesie ewaluacji, co przyczynia się w konsekwencji do zapewnienia odpowiedniej jakości wdrażania. Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego od 16 lat nadzoruje realizację i rozliczanie projektów dofinansowanych ze środków UE, stawiając na budowanie silnego partnerstwa między przedsiębiorcami a światem nauki.

Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007–2013

W latach 2007–2013 najważniejszym programem finansowanym ze środków europejskich na terenie województwa małopolskiego był Małopolski Regionalny Program Operacyjny. Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości pełniło w nim funkcję tzw. Instytucji Wdrażającej dla II Osi Priorytetowej MRPO pn. „Gospodarka regionalnej szansy”. Celem tej osi było zwiększenie atrakcyjności regionu pod względem inwestycji i zatrudnienia oraz poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności w przedsiębiorstwach. Realizacja tych celów polegała na bezwrotnym dofinansowaniu przedsięwzięć w dwóch głównych obszarach:

- bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego sektora MŚP, a także wzmocnienia ich otoczenia instytucjonalnego,
- wsparcia komercjalizacji badań naukowych.

Na realizację II Osi MRPO przeznaczono łącznie 163 708 698 euro. W latach 2008–2015 MCP ogłosiło 27 konkursów, w których złożono 4 055 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą 1 519 419 407 zł.

Należy podkreślić, że suma zgłoszonych wniosków o dofinansowanie w ramach II Osi Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego znacząco przekroczyła początkowo ustaloną alokację środków i osiągnęła niemal podwójną wartość tej alokacji. Trzeba także zaznaczyć, że osiągnięte wskaźniki świadczą o dużym zainteresowaniu i aktywności beneficjentów w województwie małopolskim oraz o wysokim stopniu efektywności i zaangażowania w procesie alokacji i rozdysponowywania środków unijnych w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na badanej osi priorytetowej.

Ten fakt wskazuje na znaczący poziom zainteresowania programem oraz na duże zapotrzebowanie na finansowanie projektów i przedsięwzięć w województwie małopolskim. Jednocześnie sugeruje on, że istniała znacząca potrzeba inwestycji i wsparcia w zakresie rozwoju gospodarczego i innowacji w tym regionie. Przekroczenie alokacji środków może być interpretowane jako wyraz chęci i gotowości beneficjentów do zaangażowania się w rozwijanie swoich przedsięwzięć przy wsparciu środków unijnych dostępnych w ramach MRPO.

W wyniku przeprowadzonych naborów ostatecznie zrealizowano 1 781 projektów, o wartości dofinansowania ze środków UE wynoszącej 697 816 321 zł, co stanowiło niemal dokładnie 100% dostępnej alokacji środków przeznaczonych na realizację tej konkretnej osi priorytetowej. To oznacza, że wszystkie dostępne środki unijne przeznaczone na tę część MRPO zostały efektywnie wykorzystane i zaalokowane na projekty oraz przedsięwzięcia zgodnie z celami i priorytetami określonymi w ramach tego programu. Procentowa zgodność alokacji środków wskazuje na skuteczność i efektywność procesu selekcji projektów oraz na zaangażowanie beneficjentów w ich realizację.

Środki finansowe kierowane były głównie do przedsiębiorców z sektora MŚP, realizujących projekty inwestycyjne, badawcze, wdrażających wyniki prac B+R, tworzących powiązania kooperacyjne. Wsparcie otrzymywały także instytucje otoczenia biznesu świadczące usługi dla przedsiębiorców.

Realizacja II Osi MRPO w perspektywie finansowej 2007–2013 miała na celu stworzenie korzystnych warunków dla wzrostu gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy w regionie małopolskim. Dzięki finansowaniu z MRPO małopolskie firmy stworzyły ok. 3,5 tys. nowych miejsc pracy. Dodatkowo wprowadzono na rynek 2,5 tys. nowych usług oraz ponad 2,6 tys. nowych produktów i technologii. To świadczy o istotnym wkładzie programu w rozwijanie innowacyjności w regionie.

Wdrożono także ok. 1,2 tys. rozwiązań innowacyjnych w firmach, co oznaczało wprowadzenie nowych lub znacząco ulepszonych produktów, usług, procesów czy też nowych metod produkcji i organizacji pracy. Te innowacje przekładały się na rzeczywiste korzyści dla przedsiębiorców, takie jak zdobycie nowych klientów, rozszerzenie rynków zbytu oraz nawiązanie nowych kontraktów. Inwestycje realizowane przez firmy wspierane przez MRPO w latach 2007–2015 przyczyniły się także do powstania ponad tysiąca innowacyjnych rozwiązań, które były rozwijane w zakładach produkcyjnych i usługowych na terenie Małopolski. To dowodzi wpływu programu na rozwijanie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie.

Tabela 1. Rezultaty uzyskane w ramach II Osi Priorytetowej MRPO 2007–2013

Wskaźnik	Rezultat
Liczba utworzonych miejsc pracy	3 466
Liczba nowych produktów i technologii wprowadzonych na rynek	2 615
Liczba nowych usług świadczonych przez MŚP	2 517
Liczba MŚP, które wdrożyły innowacje	1 244
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez Instytucje Otoczenia Biznesu	1 259
Liczba mikroprzedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia stały się małymi przedsiębiorstwami	49
Liczba udzielonych pożyczek i poręczeń	2 501

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Sprawozdanie końcowego z realizacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013*

Podsumowując, Małopolski Regionalny Program Operacyjny był kluczowym narzędziem wspierającym rozwój gospodarczy i innowacje w województwie małopolskim w latach 2007–2013. Dzięki efektywnemu zarządzaniu i znacznemu zainteresowaniu ze strony beneficjentów, program przyczynił się do utworzenia nowych miejsc pracy, wprowadzenia innowacji oraz podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie. Jego realizacja była istotnym krokiem w kierunku zwiększenia atrakcyjności regionu pod względem inwestycji oraz zatrudnienia.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

Od roku 2014 MCP kontynuowało swoją działalność w obszarze wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. W porównaniu z okresem 2007–2013, w którym MCP działało głównie w obszarze wsparcia

przedsiębiorczości, teraz jego rola została poszerzona o obszary związane z polityką społeczną, edukacją oraz efektywnością energetyczną przedsiębiorstw. Istotnym aspektem tego rozszerzenia była także znacznie większa dostępność środków finansowych – była to kwota ok. 884 mln euro, co stanowiło ponad pięciokrotny wzrost w porównaniu z okresem 2007–2013. Warto zaznaczyć, że niemal połowa tych środków została przeznaczona na rozwijanie przedsiębiorczości, zwłaszcza w kontekście podniesienia poziomu innowacyjności firm w regionie małopolskim. Ten kierunek działań stanowił ważny element strategii rozwoju regionu i miał na celu zwiększenie konkurencyjności oraz potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw w Małopolsce.

Rozszerzenie zakresu działania MCP odzwierciedlało rosnącą kompleksowość działań w zakresie rozwoju regionalnego. To świadczy o dążeniu regionu do bardziej zrównoważonego i wszechstronnego rozwoju, uwzględniającego różnorodne aspekty gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego stawiał na rozwój potencjału innowacyjnego i międzynarodowego małopolskiego sektora MŚP. Wybór obszarów kluczowych dla gospodarczego rozwoju regionu był jednym z warunków koniecznych do uruchomienia funduszy europejskich w ramach perspektywy finansowej 2014–2020. Główne kierunki wzrostu małopolskiej gospodarki wynikają z *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego 2020*. Do atrakcyjnych dla inwestorów obszarów, w których Małopolska się specjalizuje, zaliczono:

1. Nauki o życiu (life science): obszar ten obejmuje dziedziny związane z biotechnologią, medycyną, farmakologią i inne, które mają duży potencjał do tworzenia nowoczesnych rozwiązań medycznych i farmaceutycznych.
2. Zrównoważona energia: obszar ten koncentrował się na rozwijaniu źródeł energii odnawialnej oraz efektywności energetycznej, co miało istotne znaczenie w kontekście globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi.
3. Technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT): obszar ten obejmował rozwijanie sektora technologii informacyjnych i komunikacyjnych, co stanowiło kluczowy czynnik w rozwoju innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.
4. Chemia: obszar ten skupiał się na rozwoju przemysłu chemicznego, który miał potencjał tworzenia zaawansowanych produktów i rozwiązań.
5. Produkcja metali i wyrobów metalowych oraz wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych: obszar ten dotyczył sektorów związanych z produkcją metali oraz materiałów budowlanych, które stanowiły istotne gałęzie przemysłu w regionie.
6. Elektrotechnika i przemysł maszynowy: obszar ten koncentrował się na produkcji urządzeń elektronicznych i maszyn, które miały duże znaczenie dla przemysłu.
7. Przemysły kreatywne i czasu wolnego: obszar ten obejmował sektory związane z rozrywką, kulturą, designem, które również miały potencjał rozwojowy.

Projekty, które otrzymały bezzwrotne dofinansowanie w zakresie działalności B+R, musiały się wpisywać w te kluczowe dla rozwoju naszego województwa dziedziny.

Choć program różnił się od poprzedniego koniecznością uwzględnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji, to jednak stanowił dopełnienie i pogłębienie zmian, które nastąpiły w wyniku wdrażania funduszy europejskich w perspektywie 2007–2013. Skala wsparcia w Małopolsce w latach 2014–2020 była jednak znacznie większa niż w poprzedniej perspektywie finansowej.

W ramach RPO WM Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości ogłosiło łącznie 108 naborów projektów. W wyniku tych naborów złożono imponującą liczbę prawie 5,3 tys. wniosków o dofinansowanie, o łącznej wartości wnioskowanej pomocy przekraczającej 8 mld zł.

Po przeprowadzeniu procesu oceny i wyboru projektów do dofinansowania zostało wybranych ponad 2,7 tys. wniosków o dofinansowanie, których łączna wartość sięgnęła niemal 4,8 mld zł.

Finalnie zawarto ponad 2,5 tys. umów o dofinansowanie projektów, których łączna wartość wyniosła ponad 6 mld zł, przy dofinansowaniu środkami unijnymi i pochodzącymi z budżetu państwowego wynoszącym 4,5 mld zł. Te liczby odzwierciedlają ogromne zaangażowanie MCP i władz województwa w realizację RPO WM oraz wciąż duże zapotrzebowanie na wsparcie finansowe w regionie.

Pobudzenie popytu na innowacje oraz wzmacnianie więzi kooperacyjnych między nauką a biznesem było priorytetem władz województwa podczas tworzenia RPO WM. Środki przewidziane w programie wspierały przedsiębiorczość w regionie w dwojaki sposób: z jednej strony bezpośrednio – np. na badania i rozwój firm (przeznaczono na ten cel 166 mln euro), z drugiej strony pośrednio – przykładem są projekty rozwijające infrastrukturę B+R w sektorze nauki (24 mln euro), uzupełniające potencjał infrastrukturalny instytucji otoczenia biznesu, rozwijające centra transferu wiedzy (6,5 mln euro).

Dofinansowanie otrzymały również projekty z zakresu rozwoju stref aktywności gospodarczej, promocji postaw przedsiębiorczości i potencjału instytucji otoczenia biznesu. Podejmowane były też działania na rzecz umiędzynarodowienia małopolskiej gospodarki. Przedsiębiorstwa mogły także starać się o dotacje i pożyczki na inwestycje. Łącznie na te działania przeznaczono 291 mln euro.

Dla sektora MŚP przeznaczono również 23,7 mln euro na wspieranie proekologicznych rozwiązań, w tym w zakresie poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz wykorzystania w nich OZE, czyli odnawialnych źródeł energii. Działania te były zgodne z koncepcją zrównoważonego rozwoju, co miało na celu równoczesne promowanie wzrostu gospodarczego i ochrony środowiska naturalnego. Dzięki wspieraniu przedsiębiorstw w dążeniu do bardziej ekologicznych rozwiązań RPO WM przyczynił się do tworzenia bardziej zrównoważonej i przyjaznej dla środowiska gospodarki w województwie małopolskim. Ponadto, takie działania mogły przynosić korzyści w dłuższej perspektywie przez zmniejszenie kosztów związanych z energią i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw.

Podejmowane przez MCP w ramach RPO WM działania przyniosły konkretne efekty. Zawarto umowy, wg których wsparcie otrzymało niemal 15 tys. przedsiębiorstw, z czego prawie 7 tys. przedsiębiorstw otrzymało wsparcie niefinansowe lub finansowe inne niż dotacje. Ze wsparcia „szytego na miarę”, zaprojektowanego tak, aby stanowić odpowiedź na potrzeby rozwojowe danej firmy, skorzystało już ponad 13 tys. przedsiębiorstw. Przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej zrealizowanych zostanie ponad 450 projektów B+R. Do tej pory zrealizowano ich już ponad 100. Sukcesem dla prawie 350 firm będzie także zacieśnienie współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi. Obecnie już ponad 300 przedsiębiorców współpracuje z ośrodkami badawczymi. Wdrożono już też ok. 120 wyników prac B+R. Docelowo zostanie ich zaimplementowanych ponad 330. Również ponad 540 przedsiębiorstw wprowadzi produkty nowe dla firmy i/lub dla rynku. Dzięki realizacji projektów stworzono ponad 250 etatów dla nowych naukowców. Docelowo realizacja projektów przyczyni się do powstania 427 etatów dla nowej kadry

naukowej. W ramach realizowanych do tej pory projektów wprowadzono już ok. 1150 innowacji, z czego najwięcej w zakresie projektów badawczo-rozwojowych – ok. 820. Docelowo wdrożonych zostanie prawie 1400 innowacji (1600 w ramach projektów B+R). Dotychczas ponad 795,5 mln zł inwestycji prywatnych uzupełniło wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw. W ramach badań i innowacji w przedsiębiorstwach ta wartość wyniosła ok. 330 mln zł. Docelowo inwestycje prywatne przekroczą 1 mld PLN, z czego same inwestycje w B+R to ponad 580 mln zł.

Bardzo dobrze prezentują się także efekty realizacji działań ukierunkowanych na zwiększenie promocji międzynarodowej MŚP. Małopolscy przedsiębiorcy nawiązali ponad 23,4 tys. kontaktów biznesowych, podpisano prawie 3 tys. zagranicznych kontraktów handlowych. Dzięki wsparciu ze środków UE małopolskie firmy mogą podbijać rynki międzynarodowe, uczestnicząc w wielu targach i konferencjach, głównie w Europie i Azji. Z dalszych kierunków wybierają promocję na rynkach w Ameryce Północnej (USA, Meksyk), Ameryce Południowej (Brazylia, Kolumbia), Afryce (RPA) oraz w Australii.

Tabela 2. Najważniejsze rezultaty RPO WM 2014–2020 w zakresie wsparcia przedsiębiorstw

Wskaźnik	Rezultat
Liczba przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie	13 431
Liczba wdrożonych innowacji produktowych, procesowych i nietechnologicznych	1 146
Liczba nawiązanych kontaktów biznesowych	23 401
Liczba podpisanych zagranicznych kontaktów handlowych	2 912

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji kwartalnej z realizacji RPO WM 2014–2020 za II kwartał 2023

Mając na uwadze powyższe, można powiedzieć, że okres realizacji RPO WM był okresem znaczącego rozwoju i wsparcia dla przedsiębiorczości oraz innowacyjności w Małopolsce (Solecki, Kobis, 2023: 109). Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości odegrało kluczową rolę w realizacji tego programu, co zaowocowało konkretnymi efektami i znaczącym wkładem w rozwijanie gospodarki regionu.

„Małopolska Tarcza Antykryzysowa – pakiet przedsiębiorczość”

„Małopolska Tarcza Antykryzysowa – pakiet przedsiębiorczość” był projektem grantowym realizowanym w ramach działań Zarządu Województwa Małopolskiego mających na celu wsparcie małopolskich MŚP w okresie trudności finansowych spowodowanych pandemią COVID-19. Głównym narzędziem w ramach tego pakietu był projekt „Bony rekompensacyjne”, a jego celem było zapewnienie wsparcia przedsiębiorcom w utrzymaniu płynności finansowej oraz zachowaniu miejsc pracy.

Główne założenie projektu polegało na przyznawaniu bezzwrotnych grantów przedsiębiorcom, którzy doświadczali trudności finansowych związanych z pandemią lub którzy odnotowali pogorszenie swojej sytuacji finansowej z powodu pandemii. Granty miały pomóc przedsiębiorcom w utrzymaniu płynności finansowej, a także w zachowaniu zadeklarowanej liczby miejsc prac.

Realizując projekt grantowy, MCP przeprowadziło 2 nabory wniosków:

1. pierwszy nabór dla przedsiębiorców zatrudniających pracowników – z alokacją 247 086 000 zł, przeprowadzony w dniu 7 maja 2020. Pierwotnie zakładano, iż w naborze

dostępnych będzie 198 197 323,13 zł, lecz ze względu na dużą liczbę wniosków, które znalazły się na liście rezerwowej, Zarząd Województwa Małopolskiego podjął decyzję o zwiększeniu kwoty;

2. drugi nabór skierowany do osób samozatrudnionych – z alokacją 33 291 000 zł, przeprowadzony w dniu 31 sierpnia. Pierwotnie zakładano, iż w naborze dostępnych będzie 16 mln zł, lecz ze względu na potrzeby zgłaszane przez przedsiębiorców Zarząd Województwa Małopolskiego podjął decyzję o zwiększeniu kwoty dostępnych środków.

Łączna kwota przeznaczona przez władze województwa na pomoc dla małopolskich przedsiębiorców w ramach „Pakietu przedsiębiorczość” wyniosła zatem ok. 280 mln zł i przeznaczona była dla 8 040 mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (liczba zawartych umów). Aktualna liczba przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie, to 8 024, gdyż w I naborze rozwiązanych zostało 16 umów. Projekty te ukierunkowane były na utrzymanie w zatrudnieniu 30 902 etatów (3 650 samozatrudnionych i 27 252 pracowników MŚP).

Rola Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości w skutecznej realizacji znaczącego wsparcia dla przedsiębiorców, którzy ucierpieli w wyniku skutków pandemii, była kluczowa i niepodważalna. Działania MCP pomogły utrzymać 30 902 etaty, co obejmowało zarówno samozatrudnionych, jak i pracowników MŚP. To dowodzi, że MCP potrafiło dostosować się do dynamicznie zmieniającej się sytuacji i skutecznie reagować na wyzwania związane z kryzysem. Wsparcie to miało istotny wpływ na ochronę miejsc pracy oraz stabilizację lokalnej gospodarki, co stanowiło kluczowy element walki z negatywnymi skutkami pandemii.

Dyskusja

W tej części artykułu omówiono kluczowe aspekty związane z wynikami badań nad wpływem środków publicznych na rozwój regionalny i lokalny oraz efektami działań realizowanych przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach programów operacyjnych na lata 2007–2013 i 2014–2020. Wnioski płynące z przeprowadzonych analiz pozwalają na lepsze zrozumienie roli funduszy unijnych w kreowaniu rozwoju regionalnego oraz skuteczności działań takich jak MCP.

Wpływ środków publicznych na rozwój regionalny i lokalny jest kwestią istotną z punktu widzenia strategii rozwoju regionów i kraju jako całości. Badania i analizy przeprowadzone w literaturze przedmiotu (Spychała, J., Spychała, M., 2021), potwierdzają, że odpowiednio ukierunkowane inwestycje i wsparcie finansowe mogą przyczynić się do wzrostu gospodarczego, stymulowania innowacji, tworzenia miejsc pracy oraz doskonalenia infrastruktury w danym regionie. Wyniki badań nad wpływem funduszy unijnych na rozwój regionalny wskazują na pozytywne efekty tych działań, zwłaszcza w przypadku projektów związanych z sektorem MŚP, badaniami naukowymi i rozwojem technologicznym. Warto podkreślić, że monitorowanie i ocena efektów tych działań są niezbędne dla skutecznego wykorzystania środków publicznych i doskonalenia procesu alokacji funduszy.

Regulacje i wytyczne dotyczące monitorowania projektów, takie jak *Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014–2020*, stanowią ważny element zarządzania programami operacyjnymi. Wskaźniki produktu i rezultatu, jako narzędzia monitorowania, pozwalają na precyzyjne określenie stopnia realizacji celów projektu oraz pomagają weryfikować efekty działań. Wnioskodawcy zobowiązani są do prezentowania tych wskaźników, co umożliwia transparentne ocenianie projektów i ich wpływu na rozwój regionalny.

Analizując wyniki działań MCP w ramach programów operacyjnych na lata 2007–2013 oraz 2014–2020, można zauważyć znaczący wpływ tych działań na rozwój gospodarczy i innowacyjność Małopolski. Przede wszystkim, programy te przyczyniły się do tworzenia nowych miejsc pracy, wprowadzenia na rynek nowych produktów i technologii, a także do rozwoju innowacyjności w regionie. Skuteczność alokacji środków publicznych wskazuje na duże zainteresowanie i aktywność beneficjentów w regionie, co jest pozytywnym sygnałem dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że realizacja programów operacyjnych w latach 2007–2013 i 2014–2020 była zgodna z priorytetami rozwoju województwa i uwzględniała kluczowe obszary, takie jak nauka o życiu, zrównoważona energia, ICT oraz inne. Wspieranie projektów specjalizujących się w tych sektorach przyczyniło się do wzrostu konkurencyjności regionu na arenie krajowej i międzynarodowej.

Warto również podkreślić, że efekty działań MCP są mierzalne i widoczne zarówno w aspekcie ilościowym, jak i jakościowym. Liczba wniosków o dofinansowanie, liczba zrealizowanych projektów, wprowadzone innowacje oraz liczba nowych miejsc pracy to konkretne wskaźniki sukcesu. Ponadto, współpraca z instytucjami naukowymi i wprowadzanie rozwiązań opartych na badaniach naukowych stanowią ważne elementy wspierające rozwój technologiczny regionu.

Jak wskazują M.J. Piątkowski i M. Urbaniec w kontekście dwóch analizowanych programów operacyjnych „obserwuje się jakościową zmianę w zakresie zgłaszanych projektów. Ograniczenie dotacji na proste projekty rozwojowe ma pozytywny skutek w postaci przedstawianych do oceny projektów badawczo-rozwojowych oraz o wysokim potencjale innowacyjności. Ta jakościowa zmiana powinna przełożyć się na szybszy wzrost innowacyjności polskich przedsiębiorstw” (Piątkowski, Urbaniec, 2023: 10).

Projekt „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – pakiet przedsiębiorczość” stanowił ważny element odpowiedzi władz województwa na kryzys wywołany pandemią COVID-19. Jednym z głównych celów tego projektu było wsparcie przedsiębiorców w zachowaniu płynności finansowej i miejsc pracy w obliczu trudności ekonomicznych. Dyskusja wokół tego projektu koncentruje się na kilku kluczowych kwestiach.

Po pierwsze, skala projektu była znacząca, ponieważ dostępne środki wyniosły około 280 mln zł, co pozwoliło wesprzeć ponad 8 tys. przedsiębiorstw. Decyzja o zwiększeniu dostępnych środków była trafnym posunięciem, biorąc pod uwagę duże zainteresowanie przedsiębiorców projektem. Wsparcie obejmowało różne branże i przedsiębiorstwa o różnej skali, co pozwoliło na zróżnicowaną reakcję na potrzeby lokalnej gospodarki.

Po drugie, „Bony rekompensacyjne” jako główne narzędzie wsparcia okazały się skutecznym rozwiązaniem. Bezwrotne granty pomogły przedsiębiorcom w utrzymaniu płynności finansowej, co było kluczowe w okresie lockdownów i ograniczeń związanych z pandemią. Ochrona miejsc pracy była priorytetem i udało się utrzymać niemal 31 tys. etatów. To stanowi dowód na to, że odpowiednio zaprojektowane i wdrożone narzędzia wsparcia mogą wpłynąć na zachowanie stabilności ekonomicznej na poziomie regionalnym.

Warto również podkreślić, że projekt ten stanowi przykład udanej współpracy między władzami regionalnymi a sektorem prywatnym. Wspólna inicjatywa miała na celu wsparcie przedsiębiorców w trudnym okresie, co jest ważne dla rozwoju gospodarczego oraz społecznego dobrobytu województwa małopolskiego.

Wnioski

Na podstawie analizy danych oraz dyskusji przedstawionej w artykule można sformułować następujące wnioski dotyczące wykorzystania funduszy europejskich:

1. **Katalizator rozwoju przedsiębiorczości.** Fundusze europejskie odegrały zasadniczą rolę katalizatorów rozwoju przedsiębiorczości w Małopolsce. Wprowadzenie tych środków do Małopolski przyniosło ze sobą serię pozytywnych zmian dla lokalnego ekosystemu biznesowego. Przede wszystkim fundusze te były instrumentem mobilizującym, zachęcającym przedsiębiorców do realizacji przedsięwzięć, które być może bez takiego wsparcia pozostałyby jedynie w sferze koncepcji. Przy odpowiednim ukierunkowaniu inwestycje wsparte funduszami europejskimi skupiały się na obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarczego regionu. Stymulowanie innowacji było jednym z głównych priorytetów, co przyczyniło się do wzrostu liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową oraz skutkowało generowaniem produktów i usług o wysokiej wartości dodanej.

Tworzenie nowych miejsc pracy nie tylko zaspokajało potrzeby rosnącego rynku pracy w Małopolsce, ale także przyciągało specjalistów i talenty z innych regionów Polski. Z kolei nowe miejsca pracy były często powiązane z sektorem nowych technologii i innowacji, co dodatkowo wzmocniło pozycję Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla młodych, wykształconych ludzi szukających możliwości rozwoju kariery w dynamicznie rozwijającym się otoczeniu.

Wprowadzanie na rynek nowych produktów i technologii z kolei pobudzało konkurencję, co skutkowało potrzebą ciągłego doskonalenia oraz poszukiwania nowych nisz rynkowych przez małopolskie przedsiębiorstwa.

W efekcie fundusze europejskie nie tylko dostarczyły niezbędnych środków finansowych dla rozwoju przedsiębiorczości w Małopolsce, ale przede wszystkim, inspirując przedsiębiorców do dążenia do wyższych standardów i adaptowania się do globalnych trendów w biznesie, były katalizatorem zmiany.

2. **Wsparcie dla MŚP.** Sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw jest jednym z filarów stabilnej i dynamicznie rozwijającej się gospodarki. W Małopolsce, dzięki zaangażowaniu MCP, znaczenie tego sektora zostało docenione i odpowiednio wsparte środkami z funduszy europejskich. Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości jako koordynator skutecznie kierowało środki finansowe w stronę MŚP, co umożliwiło realizację wielu inwestycji, które bez wsparcia zewnętrznego byłyby trudne do przeprowadzenia. Dzięki temu, przedsiębiorstwa te miały możliwość rozwinięcia swojej działalności, zakupu nowoczesnych maszyn, zwiększenia zatrudnienia czy wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań.
3. **Jakość zgłaszanych projektów.** Obserwacja dotycząca zmiany charakteru zgłaszanych projektów jest kluczowym wskaźnikiem wpływu funduszy europejskich na mentalność przedsiębiorców w Małopolsce. W przeszłości mogły dominować projekty o charakterze bardziej konserwatywnym, skoncentrowane na utrzymaniu bieżącej działalności. Jednak z czasem, pod wpływem możliwości finansowania z funduszy europejskich, przedsiębiorcy zaczęli kierować swoje działania w stronę projektów bardziej ryzykownych, ale jednocześnie oferujących większe możliwości wzrostu i innowacji. To świadczy o tym, że fundusze europejskie nie tylko dostarczają kapitału niezbędnego do realizacji pewnych projektów, ale również pełnią funkcję

motywacyjną. Zachęcają one przedsiębiorców do myślenia w kategoriach długoterminowych, strategicznych inwestycji, które mogą przynieść znaczne korzyści w przyszłości. Kolejnym aspektem tej zmiany jest fakt, że projekty o większym potencjale innowacyjnym często wymagają większej współpracy między różnymi podmiotami – instytucjami badawczymi, uczelniami wyższymi, a nawet konkurentami. Oznacza to, że fundusze europejskie mogą również przyczyniać się do zwiększenia poziomu współpracy w regionalnym ekosystemie innowacji, co w dłuższej perspektywie jest kluczowe dla trwałego rozwoju przedsiębiorczości w Małopolsce.

4. **Reakcja na kryzys.** Inicjatywa „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – pakiet przedsiębiorczość” to przykład elastycznego podejścia do zarządzania kryzysowego, które pozwoliło na wsparcie przedsiębiorstw w czasie pandemii COVID-19. Zamiast pozwolić na masowe bankructwa i wzrost bezrobocia, władze regionu skoncentrowały się na dostarczeniu środków finansowych tam, gdzie były one najbardziej potrzebne. W efekcie, choć kryzys mógł wpłynąć negatywnie na gospodarkę Małopolski, odpowiednie wykorzystanie funduszy europejskich pozwoliło na zminimalizowanie jego skutków. Długoterminowo takie doświadczenia budują zaufanie przedsiębiorców do instytucji regionalnych oraz przekonanie o stabilności i wsparciu, jakie region może zapewnić w trudnych czasach.

Podsumowując, fundusze europejskie, przy właściwym kierowaniu i monitorowaniu ich wykorzystania, odgrywały i odgrywają kluczową rolę w rozwoju przedsiębiorczości w województwie małopolskim. Współpraca między różnymi podmiotami oraz elastyczność w podejściu do wyzwań gospodarczych stanowią fundament dla trwałego i zrównoważonego rozwoju sektora przedsiębiorstw w regionie.

Literatura

References

- Dvouletý, O., Srhoj, S., Pantea, S. (2021). Public SME grants and firm performance in European Union: A systematic review of empirical evidence. *Small Business Economics*, 57, 243–263.
- Jankiewicz, S. (2004). *Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, jako priorytet polityki gospodarczej*. Poznań: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.
- Komor, A. (2016). Wybrane uwarunkowania strukturalne decyzji lokalizacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw. *Polityka Ekonomiczna*, 450, 298–300.
- Łęczyska, B. (2020). Bariery i szanse rozwoju sektora MŚP w województwie małopolskim. *Studia Ekonomiczne. Gospodarka, Społeczeństwo, Środowisko*, 5, 128–145.
- Małopolska Tarcza Antykryzysowa. (2023, 10 sierpnia). Pozyskano z: <https://www.malopolska.pl/dobrojestwmalopolscestopkoronawirusowi/malopolska-tarcza-antykryzysowa>
- Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007–2013. (2023, 10 sierpnia). Pozyskano z: https://www.rpo.malopolska.pl/download/MRPO/MRPO_6122016.pdf
- Piątkowski, M.J., Urbaniec, M. (2023). *Ekosystem przedsiębiorczości. Uwarunkowania i źródła finansowania*. Warszawa: Difin.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. (2023, 10 sierpnia). Pozyskano z: https://www.rpo.malopolska.pl/download/program-regionalny/o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/regionalny-program-operacyjny-2014-2020/2023/08/RPO_WM_2014-2020_03082023.pdf
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2020. (2023, 10 sierpnia). Pozyskano z: <https://www.malopolska.pl/biznes/innowacje/regionalna-strategia-innowacji>
- Sabał, M. (2019). Mezootoczenie jako czynnik rozwoju firm rodzinnych w Małopolsce. W: *Zarządzanie przedsiębiorstwem: teoria i praktyka: XIX międzynarodowa konferencja naukowa: 1–2 lipca 2019*, N. Iwaszczuk, P. Łebkowski. Kraków – Raclawice: Wydawnictwo IGSMiE PAN, 91–106.

- Skica, T., Rodzinka, J. (2020). *Instrumentalizacja wsparcia przedsiębiorczości w Polsce Estonii i na Słowacji. Samorząd terytorialny, administracja centralna oraz instytucje publiczne*. Rzeszów – Londyn – Szczecin: Wydawnictwo Naukowe IVG.
- Sprawozdanie końcowe z realizacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013 (MRPO), Załącznik do Uchwały Nr 1/17 KM MRPO w latach 2007–2013 z dnia 23 marca 2017 roku.* (2023, 10 sierpnia). Pozyskano z: <https://bip.malopolska.pl/e,pobierz.html?id=1351726>
- Spychała, J., Spychała, M. (2021). Significance of the EU funds in regional development on the example of NUTS-3 units in Poland. *Research Papers in Economics and Finance*, 5(1), 22–37.
- Stevenson, H.H., Jarillo, J.C. (1990). A Paradigm of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management. *Strategic Management Journal*, 11, 17–27.
- Wach, K. (2015). Przedsiębiorczość, jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego: przegląd literatury. *Przedsiębiorczość – Edukacja [Entrepreneurship – Education]*, 11, 24–36.
- Walczak, D., Żołądkiewicz, A. (2015). Wybrane determinanty rozwoju przedsiębiorczości w Polsce. *Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu*, 17, 398–402.
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014–2020.* (2023, 10 sierpnia). Pozyskano z: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-monitorowania-postepu-rzeczowego-realizacji-programow-operacyjnych-na-lata-2014-2020/>.
- Żero, S. (2019). Wpływ instytucji lokalnych na kształtowanie się przedsiębiorczości. W: *II Konferencja Naukowa „Współczesne problemy ekonomiczne w badaniach młodych naukowców”*, 24 maja 2018. Białystok: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne. <http://dx.doi.org/10.15290/wpewbmn3.2019.09>

Rafał Solecki, dr, dyrektor Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości od początku powstania tej instytucji województwa małopolskiego (ponad 15 lat). Doktor nauk ekonomicznych na Wydziale Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Absolwent trzech studiów podyplomowych: z zakresu gospodarki przestrzennej, prawa gospodarczego oraz prawa unijnego. Od 26 lat związany nieustannie z administracją publiczną. W latach 1999–2007 pracował w Wydziale Rozwoju Regionalnego oraz w Biurze Zarządzania Funduszami Europejskimi Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, a w latach 1997–1999 na Wydziale Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta i Gminy w Olkusz. Członek wielu gremiów, w tym m.in.: Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027, Małopolskiej Rady Innowacji, Małopolskiej Rady ds. Sukcesji i Transferu Biznesu oraz Grupy roboczej ds. Przedsiębiorców powołanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w ramach Zespołu ds. uproszczeń systemu wykorzystania środków funduszy Unii Europejskiej. Prelegent licznych konferencji, warsztatów i spotkań. Dyplomowany i doświadczony trener europejski (EU-Trainer). Autor licznych publikacji dotyczących funduszy Unii Europejskiej oraz polityki spójności UE.

Rafał Solecki, PhD, Head of the Małopolska Centre for Entrepreneurship since its establishment (over 15 years). Rafał Solecki has a PhD in economic sciences, gained at the Faculty of Finance and Law of the Cracow University of Economics. Graduate of three postgraduate studies – spatial management, economic law and EU law. For 26 years, Rafał Solecki has been continuously associated with public administration. From 1999 to 2007, he worked at the Department of Regional Development and the Office for Management of the European Funds in Śląskie Voivodeship Office in Katowice and from 1997 to 1999 at the Department of Urban Planning and Architecture of the Municipal Office in Olkusz. Member of many bodies, including the Monitoring Committee of the European Funds for Małopolska 2021–2027 program, Małopolska Innovation Council, Małopolska Business Succession and Transfer Council, and Entrepreneurs Working Group established by the Ministry of Regional Development as a member of the Team for Simplification of the System for the use of the European Union Funds. Speaker at numerous conferences, workshops and meetings. Certified and experienced European trainer (EU-Trainer). Author of multiple publications on the European Union funds and the EU cohesion policy.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5398-9663>

Adres/Address:

Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości
ul. Jasnogórska 11
31-358 Kraków, Poland
e-mail: sekretariat@mcp.malopolska.pl

Rafał Kobis, mgr, absolwent stosunków międzynarodowych i studiów bliskowschodnich. Doktorant na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ. Pracownik Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości.

Rafał Kobis, MA. Graduate of international relations and Middle Eastern studies. PhD Candidate at the Faculty of International and Political Studies of the Jagiellonian University, Kraków. An employee of the Małopolska Centre for Entrepreneurship.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8669-8621>

Adres/Address:

Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości
ul. Jasnogórska 11
31-358 Kraków, Poland
e-mail: rkorbis@mcp.malopolska.pl